

پاشه‌کشی نوین‌رایه‌تی ه‌شدی شه‌عی له ناو په‌رله‌مان

25-10-2021

نووسه‌ره‌کان

ناوه‌ندی لیکۆلینه‌وه‌ی رووداو

کورتە : هه‌لبژاردنی 2018 به‌هاری راسته‌قینه‌ی هه‌یزه‌ چه‌کداره‌کانی ناو ده‌سته‌ی ه‌شدی شه‌عی و ده‌ره‌وه‌ی ئەم ده‌زگا ئەمنیه‌ به‌فهرمی ناسینراوه‌ بوو، له‌م پرۆسه‌یه‌دا و پاش چه‌ند مانگی‌کی که‌م له‌ کۆتاییه‌تانی شه‌ری داعش، ئەم گروپانه‌ به‌خیرایی پی‌گه‌ و ناوبانگی جه‌نگاوه‌رانه‌ی خۆیان له‌ ناو کۆمه‌لگا شیعه‌کان گۆری بۆ کورسی له‌ناو په‌رله‌مان. له‌م هه‌لکشانه‌شدا، هاوپه‌یمانی فه‌تح که‌ له‌ به‌در و عه‌سایب و ورده‌ هه‌یزی دیکه‌ی راسته‌په‌وی شیعه‌ پێکده‌هات

ھەلبۇزاردى 2018 بەھارى راستەقىنەي ھىزە چەكدارەكانى ناو دەستەي ھەشدى شەعبى و دەرەھەي ئەم دەزگا ئەمنىيە بەفەرمى ناسىنراوھ بوو، لەم پىرۇسەبەدا و پاش چەند مانگىكى كەم لە كۆتايىھاتنى شەپى داعش، ئەم گروپانە بەخىرايى پىگە و ناوبانگى جەنگاۋەرانەي خۇيان لە ناو كۆمەلگا شىعەكان گۆپى بۇ كورسى لەناو پەرلەمان. لەم ھەلگىشانەشدا، ھاوپەيمانى فەتخ كە لە بەدر و ەسايب و وردە ھىزى دىكەي راستپەھوي شىعە پىگدەھات، لەپاش ھاوپەيمانىيەكەي سەدر (54 كورسى) بە جياۋازى تەنھا پىنج كورسى بوونە دووم ھىز لەناو پەرلەمانى عىراق (47 كورسى)، ئەمەش دەرەھەتى ئەھوي رەخساند دواتر لەگەل سەدردا پىگەوھە جومگە گىرنگەكانى حكومەت كۆنترۆل بكەن. ئەمەش پاش ئەھوي فالخ فەيازى سەرۋكى دەستەي ھەشدى دەرگاى بۇ پەرتەۋازەبوون و پەرتىبوونى سىيەم لىستى شىعە كىردەھە كە ھاوپەيمانى نەسرى ھەيدەر عەبادى بوو (43 كورسى).

لە ھەلبۇزاردى پىشۋەختەي 2021دا ھىزەكانى ھەشدى بەھەمان ھىۋاي جاران و لەسەر خواستى پىشتىۋانەكانىان لە ئىران، بەھەمان ھاوپەيمانى چوونە ناو ھەلبۇزاردى، بەلام ئەنجامەكانى ئەمجارە ھەلگىرى شۆك و بىھىۋايى زۆربوو چ بۇ فەتخ يان لىستەكەي كەتتەيەكانى خىزبۇللا (حقوق) كە بە ھەردووكيان نەگەپىشتنە 20 كورسى كە كەمتر لەنيوھى قەبارەي جارانى نوپتەرايەتى راستەخۇي چەك لەناو ئەنجومەنى نوپتەران دەكات، ئەمەش يەككە لە سوپرايزە گەۋرەكانى ھەلبۇزاردەكەي 10ى تىشرىن بوو.

زۆر ھۆكار گوتراون لەبارەي ھۆكارى پاشەكشەي كورسىيەكانى گروپە چەكدارەكان كە سەرەمىيان جىگەي گىفتوگۆن، خۇيان باس لەوھ دەكەن دەنگەكانىان دىزاۋە و كەوتوۋتە بەر تەزۋىر و ھاك لە ئىمارات، رىكابەرەكانىشيان سوورن لەسەر ئەھوي جەماۋەريان نەماۋە و ەك جاران خەلك مەتەمانىان پى ناكات. بەتايبەت پاش ئەھوي دەستىان چوۋە خوینی خۇپىشاندەرەكانى تىشرىن (2019)، لەم نىۋانەشدا ھەندى بىكۆلكارى و خویندەنەھوي ژمارەكان، ھۆكارىكى سىيەمىيان دىبارى كىردوۋە كە خراپ بەرپوۋەبىردى ھەلمەتى ھەلبۇزاردى و خراپ دابەشكىردى كاندیدەكان و زۆرى ژمارەيانە لە بازىنەكان بوو كە بوۋتە ھۆي ئەھوي بايى 20 كورسى دەنگى كاندیدە زۆرەكانىان بەفیرۆ بىرۋات و بۆسەدرىيەكان و ھەندىك لە لىستە لۆكالىيەكانى دىكەي پارىزگاكانى باشورى عىراق بچىت. بەپىي ئەم شىرۇفەيە فەتخ 444 ھەزار دەنگى ھەيە كە نىوھى 845 ھەزار دەنگەكەي سەدر دەكات بەلام كورسىيەكانى كەمتر لە چارەكى كورسىيەكانى لىستە رىكابەرەكەيانە.

پاساۋەكانى پاشەكشەي كورسىيەكانى ھەشدى ھەرچى بن بەپىي ھاۋكىشەي نوپى ھەلبۇزاردى نوپتەرايەتى فەتخ و لەگەلىاندا خىزبۇللا كەوتوۋنەتە دۆخى داكشان، بەم ھۆبەشەۋە دەرەھەتى ئەھويان رەخساندوۋە زۆر لە شىكارىيەكان بەرەو ئاراستەيە بن كە چىتر گوتارى "مقاۋەمە" و پىشت بەستىن بە بلاۋكردنەھوي تىۋرەكانى پلانگىپى و دروشمەكانى بەرگىرى لە چارەنوۋسى ھەشدى شەعبى، لە شەقامى عىراقى و لەبازارى ھەلبۇزاردى دەنگ ناكات، لە پەرچەكردارى ئەم شىكارانەشدا سەركىردەكانى ھەشدى پەنايان بۇ نكولى كردن لە ئەنجامەكانى ھەلبۇزاردى و ھاندانى لايەنگەرەكانىان بۇ ھاتنە سەر شەقام بىرد.

لەم قەبرىانە سىياسىيەي كە ھەشدى و چەكدارە ۋەلائيەكان تىي كەوتوۋن، چارەسەر و دەرچەي جۇراۋجۇر باس دەكرىت، ھەندىك داۋاي پىداچوۋنەھوي ناۋخۇيى و لادانى عامرى دەكەن لە سەرۋكايەتى فەتخ، ھەندىكى دىكە باس لەوھ دەكەن كە دەبىت ئەوان بچنەۋە بۇ ژىر ساپەي مالىكى بۇ ئەھوي بتوانن پىگەۋە لەگەل دەۋلەتى ياسا (35 كورسى) بەرەپەكى ھاۋبەش پىگبەھىنن. بەلام لادانى عامرى كە "شىخ المجاھدىن" و كەسى ھەرە مەتەمانە پىكراۋى ئىرانە ھەروا ئاسان نىيە و گەرەنەۋەش بۇ ژىر چەترى مالىكى ھەر بىزاردەيەكى پەسەندىكراۋ نىيە، چونكە ھەشدى لە 2018 دوو ھىندەي مالىكى ھەلگىشان، جگە لەوھەش راستە مالىكى لەبەرەي ھەشدى بەلام ناوبەناۋ مۇمقۇي ئەھوي ھەيە كە "ۋەلائيەكى پەتى" نىيە و پىۋاي سەۋداۋ مامەلە سىياسىيەكانە، باۋەپىش ۋاپە لارى ئەوتۇي ناپىت ئەگەر پىۋىست بكات بىيئە ھاۋكارى ئەمەرىكا و ۋلاتانى كەنداۋ، ئەمانەش ھىلە سوۋرەكانى ناو گوتارى چەكدارە ۋەلائيەكانى بەرەي ئىران. جگە لەوھەش لەم ھالەتەدا گىرىي رىيەرايەتى لە نىۋان مالىكى و ھادى عامرى و قەيس خەزەلىدا ۋەك گىرىيەكى ئالۆز سەرھەلدەدات.

سىنارىۋى دوۋەمى بەردەم فەتخ دۇزىنەۋەى ھاۋپەيمان و تەۋاۋكەرە بۇ قەرەبوۋكردنەۋەى پاشەكشەى ژمارەيان ئەۋىش پاش يەكلايىۋونەۋەى ئەنجامەكان. لەم ميانەيەشدا ھىزى دىكە ھەن لەگەل ئەۋان بىنە ھاۋپەيمان لە چەشنى لىستى بابليونى رەيان كلدانى (4 كورسى) يان ئەو سەربەخۇيانەى لە بنەپەتدا بۇاردە و كاندىدى ھىزى سىياسىي دىكە بوون و بۇ كەلكۈەرگرتن لە ياساى ھەلبۇاردنى فرە بازىيەى بە لىستى "سەربەخۇ" دابەزىن. ئەم سىنارىۋىيە كە رېتېچووۋترە كورسىيەكانى فەتخ و فالخ فەياز و تەۋاۋكەرەكانيان بايى ئەۋە بەرز دەكاتەۋە بىنە ژمارەيەكى تارادەيەك گونجاۋ لەو ھاۋكېشە شىيەيەى كە ئىستا بۇ سەدر و مالىكى كورت بوۋەتەۋە.

لە دەرەۋەى پىۋەرە دىموكراسىيەكانىش لە مېژۋوى كۆمارى پاش 2003 روۋىنەداۋەكە ژمارەى كورسى ديارىكەرى راستەقىنەى سەنگ و قورسايى ھىزە سىياسىيەكان بىت، بەلكو عىراق ئەو ولتەيە كە بەبى ھەبوۋنى ژىرخان و كولتورى دىموكراسى بە ھەلبۇاردن بەرئوۋە دەبرىت، لەبرى حىزبى دەنگدەرىش تۇرىك فاكترى دىكە سىبەريان بەسەربىيەۋە كروۋە كە چەك و پارە و مەزھەب و نوپنەرايەتى تايغىيە لە سابەى سىستىمىكى مفتحەخۇردا كە سەرەنجام كارىگەرى بۇ ئەۋانەبە كە زۇرتىن پشكىان لەم فاكترانەى ھىز ھەبىت بەتايبەت چەك. بەگۋىرەى ئەم واقىعەش ھەشدى شەعبى بەھىزى چەكەكانيان و بەخۇنى قوربانىيەكانيان لە شەرى داعش و بە پىرۇزى فەتۋاى "الجهاد الكفائي" بەشى خۇيان لە كىكى حكومەتى نوئ دەبچپن و لەسىستىمى بەش بەشەينەدا "المحاصصة" دابەشكارى بە پىي كورسى نىيە، بەلام ئەمە لەو راستىيە كەم ناكاتەۋە كە ئەو نىسكۇيەى لە 10 تشرىنى 2021 بەسەر نوپنەرايەتى پەرلەمانى ھەشدا ھات تا چۈار سالى تر ۋەك سىبەر لەگەلئاندا دەبىت و كارەكانيان لە جاران ئەستەتەر دەكات بەتايبەت لە دۇسىيەى پىداگرى لەسەر كشانەۋەى ھىزەكانى ئەمەرىكا و سەرجم ئەو پرس و بابەتەنەتر كە فەتخ و ھەشدا كروبوۋيان بەدروشم و بەرنامەى ھەلبۇاردن بۇ خۇيان لە چەشنى گىرپانەۋەى بەھى دۇلار بۇ ئاستى جارانى و لەمەۋلا پىۋستىيان بەدەنگ و كورسى ھىزى دىكەيە بۇ ئەۋەى بتوانن لەناۋ پەرلەمان ھىزى گەۋرەى گۇشارىن.